

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Mesečnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja trispodna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 71.

V Ljubljani, v petek 28. marca 1890.

Letnik XVIII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 27. marca.

Obrtne zadeve.

Na koncu včerajšnje opoldanske seje izročil je dunajski poslanec interpelacijo na gospoda ministerskega predsednika, v kateri se pritožuje, da je bila zabranjena avdijska neka deputaciji obrtnikov, ki je hotela v obrtnih zadevah cesarju izročiti spomenico s 112.000 podpisov. Tudi pravi, da je delokrog obrtnih zadrug po novem obrtnem zakonu tesnejši, kakor je bil po starem obrtnem redu, in da gospodske preveč samovoljno tolmačijo posamezne določbe obrtnega zakona. Vpraša torej:

1. Je li cesarski namestnik omenjeno avdijsko pri cesarju zabranil sam od sebe, ali vsled migljeja od ministerstva, in kako se dá opravičiti tako ravnanje?

2. Hoče mar vlada še v tem zasedanju zboru predložiti nekatere premembe obrtnega zakona, zlasti v tem smislu, da se razširi delokrog obrtnih zadrug ter se jim dovoli pravica priziva ali pritožb?

Državni uradni jezik.

Iz Prage se je dunajskim listom 25. t. m. poročalo, da je cesarsko namestništvo češko vsled neke pritožbe razsodilo, da mora mestni magistrat nemško dopisovati protestantskemu župništvu, češ, da je kot uradni jezik med posameznimi političnimi in državnimi uradi že od nekdanjega nemški jezik v navadi. Župnijski uradi pa se morajo prištevati državnim uradom, ker spisujejo matične knjige.

Poslanec dr. Rieger in tovariši so se vsled te razsodbe včeraj v posebni interpelaciji pritožili pri ministerskem predsedniku, rekši, da ni res, da bi bil nemški jezik že od nekdanjega uradni jezik med političnimi in državnimi uradi. Razsodba ces. namestništva sama priznava, da v tej zadevi ni nobene zakonite določbe, pa ne gledé na to je istina, da cesarsko namestništvo samo dostikrat v

češkem jeziku občuje s političnimi in državnimi uradi na Češkem. Prav neumevno je torej in dejanskim razmeram naravnost nasprotno, da ces. namestništvo s takimi razlogi opravičuje svojo razsodbo. Zato vprašajo ministerskega predsednika:

1. Ali so mu znani omenjena razsodba cesarskega namestništva v Pragi in razlogi, s katerimi jo opravičuje?

2. Ali se mu zdi trditve opravičena, da je nemški jezik edino zakoniti ali vsaj navadni uradni jezik med političnimi in državnimi uradi?

3. Kaj hočete storiti, da v prihodnje zabrani take razsodbe višjih uradov, ki žalijo milijone zvestih in vdanih avstrijskih podložnikov?

Pred razpravo o vžitninskem davku bila je rešena neka zgolj formalna prememba volilnega reda za kmetijske občine na Češkem. Poslanec Herold je pri tej priliki priporočal, naj se volilni red za deželo Češko skoro premeni tudi v tem, da se praška predmestja, ki sedaj volijo s kmetijskimi občinami, uvrsté med mesta in trge z lastnim poslancem.

Vžitninski davek

je bil sinoči srečno dovršen. Dnevna seja trajala je od 10. ure popoldne do četrta na 4. uro popoldne, večerna pa od 7. do tri četrta na 11. uro zvečer. Tudi v večerni seji bilo je dosti besedovanja, pri katerem sta se vrstila Suess in Kronawetter pa Kronawetter in Suess. Le sèmtertja oglasil se je še kak drugi poslanec, kakor Exner, Kopp, Heilsberg in Pirquet. Od njih nasvetovane premembe so bile vse odklonjene; obveljala sta le nasveta poslanca Koppa, da se je izpustila določba zastran obdačenja v tarifu ne naštetega mesa, in poslanca Heilsberga, da so se med kuretino izpustile skopljene kokoši (poulardes).

Čez vse čuden je bil nasvet barona Pirqueta, da bi se znižal vžitninski davek od malih ptičev. Veliko bolj primeren bi bil nasvet, da se morajo taki ptiči vsakemu prodajalcu pri mitnici vzeti, njega samega pa kaznovati po določbah zakona o varstvu ptičev. Le na ta način bi bilo mogoče dejansko

izvrševati omenjene zakone in prekoristne ptičke varovati pred uničenjem.

Danes so prišle na vrsto resolucije, ki jih odsek predlaga k vžitninskemu davku. Pri tej priliki priporočal je poslanec Pscheiden, da naj se kolikor mogoče tudi po deželi zniža vžitninski davek od vina in mesa. Za njim je govoril tudi poslanec Eichhorn, potem pa je Kronawetter mahal okoli sebe, kakor da bi bil zbnesel. Med drugim je rekel, da denarji za sv. Očeta so največja neumnost, ki si jo more človek misliti na svetu. Vsled tega surovega napada na višjega glavarja sv. Cerkve nastal je strahanski hrup in Fiegl in Kronawetter bi si bila skoraj v lase skočila, ko bi ne bil podpredsednik Chlumecky s krepkim glasom napravil mir. Ko sta izgovorila glavni govornik in poročevalec, oglasi se poslanec Fiegl in odločno zahteva od predsednika, da naj zaradi nesramnega vsakega kristijana hudo žalečega napada na sv. Očeta k redu pokliče poslanca Kronawetterja; predsednik v splošno zadoščenje to res tudi stori. S tem je bil rešen vžitninski davek, s katerim bo imela zdaj opraviti gospodska zbornica, potem pa še deželni zbor nižje-avstrijski.

Volitev Auspitz-eva zavržena.

Razun vžitninskega davka bile so v današnji seji brez ugovora rešene nekatere peticije za državno podporo vsled slabe letine, in za podporo deželne razstave v Gradcu, dalje neka nebitvena prememba volilnega reda za Galicijo in neka prošnja zaradi živinskega semnja v Krakovem na Gališkem, potem pa je kot zadnja točka dnevnega reda na vrsto prišla volitev nemško-moravskega poslanca Auspitzja. Večina odsekova priporoča, da naj se volitev potrdi, manjšina pa predlaga, da naj se zavrže. Poročevalec odsekov večine je bil levičar dr. Weeber, manjšino pa je zastopal dr. Žaček, ki je v obširnem govoru razkrival nesramno podkupovanje volilcev in dosegel vsestransko živahno priznavanje in ploskanje, ki se je po končanem govoru razlegalo po dvorani. Še levičarji so priznavali, da je izvrstno

LISTEK.

Izpovedanja bivšega prostomisleca.

(Spisal Leo Taxil. Iz francoščine preložil Martin Žiltir.)
(Dalje.)

Neki semanji dan sem videl v razstavi človeka, ki je skazoval nenavadne reči, imel je mučilno orodje. Med drugimi reči je kazal občinstvu dvojno tace, ki jo je kupil v nekem severnem mestu in ki je prišla, rekel je, iz zapuščine nekega nekdanjega rablja. Ta grozna naprava je menda v tistih barbarskih časih služila v to, da so prsi iztrgali nečistim hudodelnicam.

Izposodim si od tujega umetnika to orodje in dam si potem enako napraviti od svojega ključarja. Pri svojih govorih sem dal to orodje, da je šlo po dvorani iz roke v roko. Prvikrat sem rekel:

Državljanke in državljani, ta-le naprava za mučenje, imenovana „pajak“ ali „iztrgaj-prsi“ je podobna tisti, katero je rabil abbevilski rabelj na povlelje duhovnikov, da je trpinčil mladega prostomisleca Lefebure-a de La Barre.

„Pajak“ je dosegel svoj namen.

Po tem vspehu drznejši, upam si drugi pot reči, da to orodje, ki je kupljeno v sommeskem de-

partementu, utegnilo bi biti ravno tisto, ki se je rabilo, itd. Pri tretjem predavanju je bil „pajak“ svetinja prostomisilstva.

Ne vem, kam je to orodje prešlo. Morda si ga je prisvojila kaka protiklerikalna družba ter ga skrbno varuje. Če je tako, naj prizadetim povem, da prvič mladeniču de La Barre niso nikdar prsi iztrgali, — čast te iznajdbe gre nekemu vredniku „du Mot d'Ordre“, g. Edmundu Lepelletier-u, — in drugič, da je tega „pajka“ naredil pred petimi leti v Parizu g. Mazet, ključavničar, 6, rue de Bièrre, za petdeset frankov. Pristavljam še, da g. Mazet ni vedel, čemu bo orodje, katero sem mu dal napraviti, in če bo bral to knjigo, gotovo se bo čudil, da je čudno mojstersko delo, prišedši iz njegove kovavnice, postalo antiklerikalna svetinja.

To so poglobitve laži, katerih sem se neposredno udeležil. Omeniti mi je še, nekaterih starih pravljic, izmišljenih od protestantskih pamfletistov, katere sem izdal in jim dodal nekaj nove zabelje, postavim: papeško Jovano, zadevo Katarine Cadière, obrekovanja izmišljena zoper Leona X. itd. itd.

Učene bogoslovne knjige o „slučajih vesti“ so mi tudi dale tvarine za zabavljice. Ta dela so latinsko pisana; torej mi je bilo lahko priobčiti lažljivo prestavo. Nič ni lažjega v takih slučajih, nego za-

vijati besede, pretiravati misel bogoslovcev in nalašč žaliti sramožljivost občinstva z rabo robotnih izrazov, katere čitatelj potem pripisuje duhovščini. Tako je mogoče popačiti in popolnoma ostuditi katerokoli zdravniško razpravo. Tem grdobijam sem dal ime: les Livres Secrets de Séminaires (skrivne semeniške knjige), Pavel Bert mi je dal vzgled; in jaz sem ga vesel posnemal, srečen, da sem mogel motiti duše in jih z goljufijo pogubljati.

V tem smislu imel sem več predavanj o izpovedi. Moje stališče je bilo: najzlobnejše pretiravati: vsi duhovniki, — sem jaz učil — morejo biti le nevedni služabniki; vsi apostoli so bili Judeži.

In vendar bi bil lahko bolje ko kdo drugi pričal, da spovedna skrivnost se ne izdaje. Nisem mislil v tistih norčavih urah na svojega izpovednika v Saint-Louis, na onega blagega duhovnika, ki je skoraj umrl, uvidevši, da sem storil božjoropno obhajilo, in vendar ni odprl ust, da razodene skrivni vzrok svoje bolezni.

Oh! ali bom mogel, vprašujem se, popraviti kedaj množino svojih sleparij?

Neka moja laž pa se je vendar enkrat uresničila. Bil sem tako nesramen, da sem poslal papežu, našemu svetemu očetu Leonu XIII. enega svojih brezbožnih romanov. Govorečemu o tej pošiljki z

opravi svojo reč. Da naši ljudje zvedó, kako se v nekaterih krajih godi, boste jako prav storili, če objavite celi govor, ki bo gotovo vsakatega enako zanimal, kakor je zanimal poslance.

Za Žačkom je govoril Kaiser, ki je pa zavedo presojal kot antisemit in ki bi bil skoraj podrli velikanski vtis Žačkovega govora, ko bi bilo to sploh mogoče. Po konečni besedi poslanca Weeberja predlaga Fiegl ustno glasovanje, kateremu se je pa celi poljski klub umaknil s tem, da je odšel iz dvorane. Nasprotno pa je Coronini glasoval z desnico, kar je bilo odobravano z živahnimi dobro-klici, ravno tako Derschatta z nemško-narodnimi poslanci, demokrati in antisemiti. Ker je bilo mnogo poslancev, ki danes zvečer odrinejo z Dunaja, zaradi priprav za pot že odšlo iz zbornice, je vse radovedno pričakovalo izida; vendar je obveljal nasvet manjšine, da se volitev Auspitzeva zavrže, z 98 glasovi proti 73. Prečitanih je bilo med velikim nemirom še nekaj interpelacij, potem pa predsednik doktor Smolka želeč vsem vesele praznike ob štirih popoldne sklence sejo z naznanilom, da bo prihodnja seja 16. aprila ob 11. uri dopoldne in da se prične razprava o državnem proračunu. Vpisovanje govornikov za splošno razpravo se prične 16. aprila ob 10. uri dopoldne, 17. aprila se vpisujejo nasprotni govorniki za posebno razpravo, 18. aprila pa zagovorniki posebne razprave.

Iz Hrvatske.

(Izvirni dopis.)

V zadnjem dopisu sem omenil, da se je en del opozicije, namreč stranka Starčevićeva, povrnil v sabor precej drugi dan, in danes mi je dolžnost poročati, da je tudi neodvisna stranka ravno tako storila. To je bilo gotovo tudi najpametneje od obeh opozicij, da se tudi za naprej vdeležujejo razprav v saboru, da se vendar včasih zve kaj o naših abnormalnih, ali kakor vladini ljudje trdijo, normalnih odnošajih. Sicer pa po navadi ni sojeno našim poslancem, da bi dolgo sedeli zbrani v saboru na korist domovine, kajti le redke so seje našega sabora, in tako se je tudi to zasedanje že v soboto sklenilo, da se zbere zopet, kakor neki trdijo, v mesecu maju.

V zadnjih dveh sejah se je razpravljalo o postavi ob motenju dejanske posesti, ki je bila po nekkih ugovorih od strani opozicijskega govornika Banjavčiča vendar le tako sprejeta, kakor jo je odbor predložil, in pa o glasovitem predlogu grofa Kulmerja o nepostavnosti pri zadnjih saborskih volitvah. To bi bila zanimiva razprava, da je današnja večina našega sabora dovolila o tem predlogu razpravljati, kar pa jej ni bilo všeč, kajti odkrila bi se bila vsa krivica, ki jo je vlada s svojimi činovniki pri zadnjih volitvah storila. Dokazalo bi se bilo, da današnji sabor ni postaven, ker je na krivičen način izbran. Kako je večina mislila o tem predlogu, je najboljši dokaz, da je izbrala odbor, ki je imel pretresati o tem predlogu, ravno najbolj okrivljenega činovnika današnje vlade, znanega velikega župana Kovačevića. Že s tem je poka-

zala večina, koliko sploh drži do svoje časti in kako vse prezira, če se njej ne klanja. Pa vendar je tudi ta junak na besedah bil za to, da se ne razpravlja o tem predlogu, čeravno je pred dvema letoma, ko je grof Kulmer po volitvah izročil tožni spis predsedništvu sabora, rekel prav predrzne opoziciji: „Če opozicija trdi, da je vlada devetdeset prestopkov pri volitvah storila, dokazal bodem jaz opoziciji, da se jih more njej v greh všteti 107.“ Kako je to, da teh prestopkov veliki župan Kovačević ni pri tej lepeji priložnosti navel? Recimo odkritosrečno za to, ker jih ni, drugače ta blebatač gotovo ne bi bil molčal in sabor tudi ne. Tako pa so se čutili vsi zares krivi, pa niso hoteli dopustiti, da se o njihovih nelegalnih mandatih razpravlja. Opozicija je sicer zahtevala razpravo ter sta predlog branila Pisačić in dr. Vrbanić, ali zastoj, ker predsednik je njima vzel besedo, od večine pa ni zinil nobeden razun izvestitelja o tem predlogu. Iz tega se vidi, da pri nas naš parlamentarizem zares ni nič drugega nego absolutizem saborske večine, kar pa deluje kaj neugodno na naše razrušene odnošaje. Tako je tedaj sabor odločil, da se ne sme o tem predlogu v saboru razpravljati, samo da potomstvo ne bere v saborskih zapisnikih, kakšni so bili njihovi predniki.

Prigodom verifikacije po zadnjih volitvah se ni smelo niti govoriti niti razpravljati o nepostavnosti pri volitvah, a protesti proti nekaterim volitvam so bili vrženi enostavno v koš. Zdaj pa, ko je prišlo do tega, da se postavi na dnevni red Kulmerjev predlog, sklenila je večina, da se zakopa tudi za vselej, da se ne more kasneje o tem spominjati, in pa da se narod ne spomni na vse krivice, ki jih je pretrpel pri zadnjih volitvah ter ne pozove na račun krivičnike, od katerih mnogi sedé celó v saboru. Žalostno je pa posebno še to, da je sam predsednik sabora prvi med vsemi poslanci za to, da se zavrže ta predlog. Pa kako tudi ne: saj je še zdaj znano vsakemu, kaj je delal v Djaskovu pri volitvah drugih in svoji. V drugih parlamentih ne bi bil tak človek niti poslanec, kam že predsednik sabora. Ali pri nas je drugače, pri nas se predrzne tak človek delati proti jasnim propisom saborskega poslovnika, da se Kulmerjev predlog ni niti tiskal, on se predrzne dovoliti, da se vodi razprava o predlogu odbora, in da že z naprej napové, da se ne bo samo tiskal, nego da se ne bode niti na dnevni red postavil oni predlog, ki je povod in podloga sestavku samega odbora. Kdor ima oči, da bere, in komur strast in pa strankarstvo ni vso pamet pomešalo, ta more po odredbah poslovnika našega sabora jasno razsoditi, kakšna dolžnost se je zahtevala od predsednika Hrvata in kaj pomeni ona njegova izjava izjavljena v poslednji saborski seji, da on ni na dnevni red postavil predloga Kulmerjevega nego predlog odborov. In tako se bode dogodil v parlamentarnem životu kulturnih narodov nezasišan slučaj, da ne bode v saborskih spisih nikjer spomina ne glasa o predlogu, kateri bi v drugih državah zedinil vse boljše elemente, katerim je količkaj stalo do ugleda in časti svoje lastne domovine. Pri nas je to drugač. Pri nas tisti, ki bi morali varovati in braniti ugled vlade in oblasti, ki bi morali biti čuvaji postav, ravno tisti vse z nogami gazé, oni ne prezirajo samo elementarnih pravil ustavnosti, nego tudi parlamentarno pristojnost. S tem ravnanjem je saborska večina potrdila, da je gola resnica vse ono, kar je v Kulmerjevem predlogu navedeno; s takim ravnanjem potrjuje najbolje, da so naši odnošaji čisto abnormalni.

Predno se je sabor razšel, izbral je še tri poslance ali bolje „štipendiste“ za zajedni sabor v Pešti. V kratkem pa bodo tri nadomestivne volitve za naš sabor. Kakor zdaj sodijo, bo eden od teh poslancev bržkone starčevićjanec, druga dva pa vladina privrženca.

II. shod „Katol. polit. društva“ v Št. Vidu nad Ljubljano.

(Dalje.)

Obrtne razmere v Avstriji.

(Govoril na shodu v Št. Vidu A. Kalan.)

Zraven poljedelcev, ki že od davnih časov v prijaznem Št. Vidu umno in marljivo obdelujejo zemljo svojih očetov, bivajo tukaj tudi obrtniki, katerim posebno ugaja Št. Vid, ker leži poleg železnične postaje in blizu glavnega mesta ter je posebno primeren obrtniku; vzlasti živi tukaj mnogo stavenih obrtnikov, katere bo gotovo zanimalo zvedeti, kake so obrtne razmere v Avstriji; iz tega bo

namreč spoznal, zakaj več ne more cvesti obrt, kakor je cvetel nekdanj, zakaj posebno tudi obrtniki toliko tožijo o slabih časih.

Sevéda Vam ne morem v kratkem času, ki je odmerjem mojemu govoru, natančno narisati teh razmer, ker o tem so napisane debele knjige in časniki dan za dnevom obširno razpravljajo to vprašanje. Zadovoljiti se moram s tem, da podam slavnemu zboru v značilnih potezah podobo razmer obrtno-rokodelskega stanu v Avstriji.

V srednjem veku, smemo reči, da je splošno cvetel rokodelsko-obrtni stan; slonel je na krščanskih zakonih, ki so gmotno in duševno slabjšega branili pred močnejšim in gosposka je skrbela, da je te ugodne razmere ohranila in krepila. Podlaga tem zakonom je bila za druga, nekaka zveza ali družina posameznih rokodelskih stanov, ki so bili zopet med seboj v veliki zavezi.

Te zadruga so bile osnovane na določenih postavah, ki so zadržanom natanko določevale njih pravice in dolžnosti. določeno je bilo po posameznih krajih število mojstrov, koliko smé imeti mojster pomočnikov, koliko učencev itd. Z vsakdanjim potrebnim zadostno oskrbljeni niso obrtniki svojega posla izvrševali tlačansko, z vnemo so delali, spopolnjevali so se v delu in mnogo umetnikov se je porodilo iz njih vrst; ako pomislimo samo na mogočne, trdne in umetne stavbe iz onih časov, na cerkve in palače, ki jih občudujemo še dandanes, jasno nam je, da je tedaj cvetel obrt, oprt na združno življenje. Zadruga imajo namreč mnoge prednosti; pred vsem gojé stanovski čut obrtnika; obrtni rokodelci je v zadrugi ponosen na svoj stan, vesel ga je in obrt mu daje gotov in stalen zaslužek, ni se mu bati, da bi ga kar čez noč postavili pod kap, spravili ob delo in zaslužek. Tega stanovskega ponosa, žal, dandanes ni toliko med obrtniki, kakor bi ga želeli. Zadruga so pa tudi zabranjevale nevarno konkurenco, tekmovanje in vsled tega zagotavljale bolj solidno, trdno delo.

Vendar so se tudi v zadruga vrinile sčasoma hude napake; načelniki zadrug so pogosto zlorabili zaupanje svojih tovarišev in vsled teh nepovoljnih razmer vladati je začela po zadrugah nezadovoljnost. Poleg tega so se razmere tako spremenile, da so zadruga nekako zastarele; stroji in tovarne so popolno spremenile razmere med obrtniki in zadrugam je bilo treba dati času in novim razmeram ugodne podlage, da bi se tudi zadruga vdeleževale sadov napredovanja obrtnih strók.

Teh razmer zadrugam neugodnih poprijeli so se sovražniki obrtno-rokodelskega stanu, brezvestni liberalci in oderuhi, ljudje, ki bi bili radi kar čez noč brez dela obogateli na troške revežev. Ti so zato ščevali obrtnike in rokodelce, množili njih nezadovoljnost z zadrugami in dosegli so svoj namen; obrtniki so jim verjeli, želeli so biti prosti, srečni in vpili so z oderuhi prostost! prostost! In prišla je prostost; 20. decembra l. 1859. so razglasili zaželjeno prostost obrtnikom tudi v Avstriji, prenehale so vse zadruga, vsak obrtnik je bil sam svoj, delal je, kar je hotel, kolikor je hotel, šel, kamor hotel, postal je prost, a žal, prost dela, brez dela, ker liberalni sleparji so ta trenotek izkoristili zá-se. Z denarjem, ki so ga obilno imeli, prevzemali so razne obrti, gradili tovarne in delavcev ter rokodelcev nagnali skupaj od raznih strani. S takimi se rokodelci brez kapitala ni mogel meriti; ako ni hotel biti brez dela, moral je k bogatinu iti dela iskati. Od tedaj se je tudi začelo prav posebno razširjati slabo blago, „cunje“, kakor naš kmet dobro pové.

Namesto da bi bili stroji in tovarne dobro došle obrtnikom, služile so bogatinu, obrtni rokodelci pa je postal — tlačan. Na mnoge take tovarne smeli bi zapisati kot grobni spomenik: Tu je pokopano blagostanje 50, 100 poštenih mojstrov, katerih sinovi in hčere so sedaj po tovarnah prikleneni na stroje kakor sužnji. (Konec sledi.)

Hus v svojem in sedanjem času.

XXV.

Tridesetletna vojska je grozno zdelala vse dežele, po katerih je divjala. Imela pa je za češko državo dvojno zlo, da je poleg družih nesreč mnogo čeških plemenitih rodov iztrebila in z raznimi tujci nadomestila. Izgubila je Češka pravico voliti svojega kralja in postala je dedna kraljevina. Narodna zavest je ginila, germanizacija se je širila.

Pragmatična sankcija je še ostanke poprejšnje samostojnosti odvzela češki državi, in vse se je sklenilo v eno celoto dednih kronovin.

nekim prijateljem mi pride na misel, razširjati glas, da sem izobčen; moj prijatelj je komaj dobro raznesel to lažnjivo novico, ko neki katolišk časnik v Rimu naznani, da sem dejan na indeks (imenik prepovedanih knjig in pisalec.) Lažnjiva novica, raznešena iz baharije, se je uresničila.

Takoj mi pride na misel osmešiti papeštvo s tem, da podam občinstvu kako podvrženo bullo (papeževo pismo) izobčenja. Vsi republikanski časnikarji so ponatisnili to bullo in so vsak po zmognosti pošalili se z Vatikanom. No, zdaj pa je treba nekoliko odjenjati; iz Vatikana ni prišla ta čudna listina. Odprite, dragi sobratje, tisto delo visoke domišljije, ki se imenuje Tristam Shandy, od Sterne-a; ondi boste dobili od besede do besede moje izobčenje v LXXVII. (77.) poglavju. To je toliko, kakor da bi podali občinstvu, pod imenom pristnega pisanja, kako menjico gospoda Pavlihe.

Vendar naj pa takoj pristavim, da nimam svojih republikanskih sobratov za take nevedneže, da bi ne bili sumili vira moje bulle. Večina med njimi je gotovo vedela zanj. Pa to zvijanje se jim je zdelo izvrstno. in zato so se hitro storili sokrivniki novega sleparstva. Ena laž več ali manj v tako imenovani stranki resnice: kaj to šteje? (Dalje sledi.)

Ta centralizacija bi ne bila po vsem slaba, ko bi ne bila ob enem germanizacija. Ta preobilni nemški vpliv pa je slab sad obrodil, kar se je pozneje pokazalo.

Po smrti cesarja Karola VI. (20. oktobra 1740) je prevzela Marija Terezija vladarstvo vseh avstrijskih dežel; ker pa je bil češki kralj volilni knez, ženske pa niso smele voliti, je Marija Terezija privzela svojega moža Franca za sovladarja.

Tačas je prišel med vladarje paganski duh vsemogočnosti; kar je kateri zmoget, je tudi smel; to se je videlo v španski in poljski vojski, ko so po pravici ali krivici posamezni knezi toliko pridobili, kolikor so mogli braniti.

Ta prilika je prišla zdaj, ko je izumrl habsburški rod. Friderik II., pruski kralj, vdere v Slezijo in jo hoče imeti za-se. S Prusi so brž potegnili Bavarci, Francija, Španija, Palatinska in Kolonija in slednjič še Saksonska. Prusi so držali Slezijo, Francozi, Bavarci in Saksonci so vzeli Češko, Španci pa Italijo.

Z Marijo Terezijo so se bojevali Ogri in Angleži. Po mnogih bojih so sklenili mir v Berlinu (28. julija 1742), da je Marija Terezija odstopila Prusom Slezijo za vselej in grofijo Kladsko (Glatz).

Mir ni dolgo vladal. Kralj Friderik II. je pričel vnovič vojsko iz strahu, da ne bi izgubil ugrabljene Slezije. Bili so mnogi boji, a konec je bil isti, Friderik II. je obdržal Slezijo. Še v tretjič je prišlo do vojske, ki je imela enak konec, da je bila lepa Slezija, del češke države, izgubljena za vselej, potrjena v Hubertsburgu 15. februarja 1763.

Marija Terezija je pač storila, kolikor je mogla, a med Čehi ni bilo več tiste energije in navdušenosti, kakor nekdanj, ali kakoršna je bila tisti čas na Ogerskem. Čuditi se sicer ni, če se pomisli, da je germanizacija že močno bila pripravila to kronovino za Prusijo.

Marija Terezija je res veliko dobrega storila za svoje dežele, in marsikaj mi še živimo, kar se je bilo tedaj pričelo in ustanovilo.

Nekaj prav usodopolnih napak je pa tudi ta cesarica napravila, in te moramo na kratko pojasniti, da naše čase lažje razumemo.

Prva napaka je bila delitev Poljske države l. 1772. Poljska ustava in uprava je bila zastarela in treba je bilo izdatnih poprav. Poljaki so to dobro čutili in so si tudi v resnici mnogo prizadevali, pa ni šlo. Ruski denar in vpliv sta napravljala vedne zmešnjave v Poljski in vse to le zato, da se prej razvali Poljska in pride Rusiji v last. Ker pa Rusija pred sto leti ni bila tak velikan, kakor dandanes, ni si mogla sama vsega vzeti, zato je nagovorila Avstrijo in Prusijo, naj skupaj si delé. Prus je bil brzo pripravljen, Marija Terezija je sicer stvar za nevarno spoznala, ali upanje, dobiti dežele, je dunajsko vladu zapeljalo do te poljske delitve. Marija Terezija bi bila morala napeti ves svoj vpliv, da se prerodi Poljska, in taka prerrojena Poljska bi mogočne Rusije in grabljive Prusije ne trpela poleg sebe, a napaka je bila storjena in nasledke čutimo mi.

Druga napaka je bila silovita germanizacija nemških narodov v Avstriji. To so delale postave, šole, vojaštvo, uradnice itd. in posebno nemški naseljenci. Povsod so pospeševali z Dunaja nemške naselbine in mešali narodnosti. Za takrat to ni imelo mnogo občutljivih posledic, ker je bilo ljudstvo po vojskah utrjeno in propalo; ko pa so se ljudstva okrepila in med njimi od vlade podpirani priseljenci, čutilo se je, da ne bodo izhajali dobro poleg drugih.

Tudi razpori so se pokazali že pod Jožefom II. in niso pozneje več popolno izginili, le da so jih Napoleonove premembe začasno drugam zavodile.

Zadnja največja napaka je bila, da dobra cesarica ni imela v cerkveni politiki dobrih svetovalec.

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. marca.

Notranje dežele.

Katoliško politično društvo za kraljevino Češko je imelo dné 25. t. m. občni zbor. Predsednik grof Nostic je v svojem nagovoru naglašal, da je društvo vedno delovalo v dosego namena; ako pa ni doseglo vseh želj, kriva je mladenost in mnenje mnogih, ki trdijo, da vera nima ničesa skupnega s politiko. To je le deloma resnično, kajti vera bodi podlaga političnemu delovanju. Prof. Drozd je v svojem poročilu o društvenem delovanju

med drugim naglašal potrebo verske šole in vedno rastoči boj liberalcev proti krščansko-konservativnim in cerkvi prijaznim možem. Konečno je bila soglasno sprejeta resolucija, katero je utemeljil kanonik dr. Borový: „Občni zbor katol. polit. društva za kraljevino Češko izjavlja svoje popolno soglasje z izjavo, katero je Nj. Eminencija kardinal grof Schönborn v seji šolske komisije gospodske zbornice dné 12. marca 1890 oddal v imenu avstrijskih škofov. Občni zbor je prepričan, da se škofovska izjava popolnoma strinja z željami katoliškega prebivalstva na Češkem, in zato izraža srčno zahvalo prečastitim škofom za odločno izjavo in upanje, da bode visoka vlada z ozirom na veliko večino katoliškega prebivalstva v državi prej ko mogoče ustregla željam prečast. škofov“.

Vnanje države.

Bolgarija. Iz Sofije se poroča: Razmerje med Bolgarijo in Srbijo še ni bilo od zadnje srbsko-bolgarske vojne nobenkrat tako napeto, kakor je sedaj. Vzrok napetemu položaju med Srbijo in Bolgarijo je bajé trojni in sicer: zadeve makedonskih dijakov; govor Pašičev v Peterburgu in vsled njega nastala polemika v bolgarskih in srbskih listih. Čujmo, kaj piše o omenjenem napetem položaju med Srbijo in Bolgarijo bolgarski list „Plovdiv“: „Največja nevarnost nam preti od zaslepljenih rodni bratov Srbov, zato nam je treba vse pozornosti in previdnosti. Kaj bo dalo povod vojni, ne vé se še, in ravno radi te negotovosti moramo biti na vso moč previdni!“ „Svoboda“ piše mej drugim to-le: Bolgarje dobro vemo, kako nas zaničuje in prezira srbska vlada. Vse preziranje in zaničevanje ji pa utegnemo časoma povrniti. Srbi so nam bili vedno sovražni, in zato ne smemo nič dobrega pričakovati od njih.“ Kadar piše kaka država po svojih listih tako resno in ostro proti drugi državi, tedaj so pač napete razmere med obema in vojna med njima ni nič nepričakovane. — O Panici se poroča iz Sofije 26. t. m.: Panica, ki dosedaj ni črnil besedice proti zatožbam, priznal je preiskovalni komisiji nameravano zaroto. Namen zarotnikov je bil, kakor je priznal Panica, sprava in sporazumenje med Rusijo in Bolgarijo.

Francija. Preteklo nedeljo je bil v Amiensu napovedan shod boulangistov, h kateremu je prišlo tudi več voditeljev iz Pariza. Že na kolodvoru so jih z velikim navdušenjem sprejeli, na shodu samem pa je bilo toliko navdušenja, vrišča in šuma, da ni bilo skoro nič umeti govornikov. Dérouléde in Naquet sta se pred koncem seje vrnila v Pariz, a shod se je posvetoval med tem o dnevnem redu in ga tudi sprejel. — Proti berlinski konferenci oglašajo se francoski anarhisti vedno ostreje. Preteklo nedeljo so imeli shod v dvorani Favier. Glavni govor je imela — Louise Michel. Po njenem govoru namerava konferenca, katero je sklical nemški cesar Viljem v Berlin, sveto zvezo med kralji in burgeojzijo, in spremeniti vezi, ki vežejo ubogo ljudstvo, v težke verige. Z navideznimi prenapredbami bode berlinska konferenca le slepila uboge angleške, laške in nemške štrajkajoče delavce.

Italija. „Tribuna“ poroča: „Nemški cesar je sprejel 24. t. m. italijanskega poslanika grofa de Launaya, kateremu je zagotovil, da ostanejo prijateljske razmere med Nemčijo in Italijo tudi v prihodnje. Ostavka Bismarckova ne bo rušila te nemško-laške vezi. Tudi sedanjí nemški kancelar Caprivi je zagotovil grofu de Launayu taisto, kakor cesar sam.“ — „Opinione“ omenja dogodkov, ki so se vršili zadnje dni v Berlinu. Potrto in nezaupljivo vpraša, ali bo pa mogel nemški cesar uresničiti svoje idealne nazore, ki ga toli prevladajo pri njegovem vladanju. Ali bo res nadomeščala njegova duhovitost pomanjkljaj njegovih skušenj. In koncem svojih dvomov pa pravi, da mora italijanska vlada biti čutna in pozorna.

Nemčija. Z očetom knezom Bismarckom je torej odločil pa še njegov sin grof Herbert Bismarck ministerstvo. Dné 25. t. m. dovolil mu je cesar Viljem ostavko na njegovo že prej vloženo prošnjo. Dné 24. t. m. so imeli častniki skupen zajutrek v čast princea Waleskega in zvečer je bila v palači dvorna pojedina v čast angleškega poslanika. Zjutraj in zvečer sta bila pri pojedini navzoča grof Herbert Bismarck in cesar Viljem; pri zajutreku in pri večerji odstranila sta se od gostov ter imela dlje časa pogovor med seboj. Govori se, da je cesar nagovarjal Herberta Bismarcka, naj ostane še v službi, a grof je ostal pri svoji prošnji. — Bivši nemški kancelar ima vedno mnogo obiskovalcev iz višjih krogov, ki se poslavljajo od njega. — O gori imenovanem pogovoru med grofom Herbertom in cesarjem Viljemom piše „Berliner Tagblatt“, da vzbuja splošno pozornost, posebno, ker je tonko časa trajal in se je govorilo s tako navdušenostjo. Na grofovo razpravljanje je odgovarjal cesar le z rameni. — „Tagblatt“ poroča, da je knez Bismarck vskliknil, ko je zvedel, da je Caprivi imenovan za njegovega naslednika: „Hvala Bogu, ne Bötticherju.“ — Wolf-ov brzojavni bureau poroča: „Nemški cesar konstatuje v nekem pismu na avstrijskega cesarja, da se ni nič spremenilo razmerje med Nemčijo in avstrijsko-ogersko državo radi premembe nemškega ministerstva. Razmerje med Nemčijo in Avstrijo ostane tudi zaneprej podlaga nemški politiki.“ — Iz Berlina se poroča: „Danes, 26. t. m., je cesar sprejel v avdienci kneza Bismarcka. Ko se je peljal knez v grad, pozdravljala ga je obila množica, vzlasti

na trgu pred gradom ni bilo gromovitih slava-klicev ni konca ni kraja. Slavljenje in pozdravljanje se je ponavljalo, ko se je podal knez od cesarja k velikemu vojvodi Badenskemu. Redarji so imeli mnogo opraviti z množico, ki se je trla in drenjala okrog voza. Da, pritisek in šum navdušene množice je bil tolik, da se je splašil jeden konj, vsled česar je izstopil knez iz voza. Navdušenje Bismarcka pozdravljačega ljudstva je bilo na to še večje. Izpreči je hotelo konje in samo peljati Bismarcka do velikega vojvode Badenskega, a slavljenec ni dovolil tega. Ženski spol obsopal ga je z bujnimi venci in šopki, in knez sam je držal v roki rožo. Obleden je bil v oklopniški uniformi in prepasan s pasom reda črnega orla. Pri cesarici je dobil slavljenec velik krasen šopek.

Dnevne novice.

(Gospod deželni predsednik baron Winkler) je bil včeraj od presvetlega cesarja sprejet v avdienci.

(„Narodni dom.“) V soboto ob 6. uri na večer vršil se bo v pevski sobi narodne čitalnice ljubljanske letošnji občni zbor društva „Narodni dom“. Mimo običajnih točk bo na dnevnem redu tudi razgovor o stavbišči. Želeti je zategadelj mnogobrojne vdeležbe, h kateri prijazno vabi vse čl. p. n. društvenike upravni odbor.

(Odbor „Katol. polit. društva“) v Ljubljani sošel se je dné 26. t. m. k 10. odborovi seji. Društveni podpredsednik g. Oton Detela zahvali vse gospode, ki so pripomogli, da se je drugi društveni shod v St. Vidu tako lepo izvršil, vzlasti izreka zahvalo vrlim šentviškim društvenikom in prijateljem, posebno osnovateljema shoda gg. A. Beleu in F. Mekineu. Novih udov je vsprejetih 80 in imenovanih nekaj poverjenikov. — Gosp. Anton Kržič, katehet in vrednik, je daroval društvu 50 gld., za kar ga odbor preiskreno zahvali. — Od mnogih krajev so se odboru izrazile želje, naj bi se priredili društveni shodi. Tem željam bo odbor vedno rad ustrezal in je v dogovoru z društveniki dotičnih krajev gledé na osnovanje shodov.

(K Trstenjakovi slavnosti,) katera bode jutri v soboto ob 8. uri zvečer v čitalnični dvorani s sodelovanjem pevskega zbora narodne čitalnice in „Sokola“, vabi najljubdeje vse društvenike narodnih društev odbor „Pisateljskega društva“.

(Novi celjski opat.) Kakor se nam je že včeraj brzojavilo z Dunaja in se nam danes poroča iz Celja, imenovan je celjskim opatom preč. g. mariborski kanonik Frančišek Ogradi. Rodil se je 13. julija 1836 v Gorenjem Gradu, posvečen je bil 25. julija 1860, sedaj je vodja v semenišču in profesor pastirstva, katehetike in metodike. Novi opat, kateremu Bog ohrani trdno zdravje, je iskren duhovnik in vrl narodnjak. Na mnoga leta!

(Kranjska hranilnica) je imela včeraj popoldne sejo, pri kateri je predsednik g. Jos. Luckmann poročal o delovanju v minolem letu. Upravno premoženje je naraslo na 28.088.113 gld. Čisti poslovní dobiček je v minolem letu znašal 234.724 gld. 30 kr. Od tega se je odpisalo 5761 gld. 66 kr. v pokritje zgube v zastavnici, 20.000 gld. za poslopje filharmoničnega društva, 20.000 gld. kot prvi obrok za novo bolnišnico, 65.890 gld. za troške v realnem in hranilničnem poslopju, za pohištvo 30.016 gld. 5 kr., torej preostaja 133.056 gld. 59 kr. Od tega zneska odbijejo 60.000 gld. kot poseben zaklad za slučajne zgube pri prodaji posestev, 30.000 gld. za vzdrževanje štirirazredne deške ljudske šole v Ljubljani z nemškim učnim jezikom, 10.000 gld. za mala ali popolnoma neobrestna posojila posojilnicam na Kranjskem, ostalo pa pridenejo rezervnemu zakladu, ki znaša nad 2 milijona goldinarjev. Ravnateljstvo je za letos nasvetovalo nastopne podpore: Tukajšnji ubožni hiši 2500 gld., revnim učencem na gimnaziji v Ljubljani 200, v Kranji 50, v Kočevji 100, v Novem mestu 100, na realki v Ljubljani 200, na učiteljski pripravnici 100, na prvi mestni deški šoli 150, na drugi 250, „Narodni šoli“ 200, „Schulpfennigu“ 200, za revne učenke v nunski šoli v Ljubljani 200, v Loki 100, na evangelijski šoli 350, deški šoli v Novem mestu 100, dekliški 50, za revne učence na podkovski šoli 50, tukajšnji dekliški šoli 100, ženski pripravnici 100, dekliški šoli v Kočevji 50, meščanski šoli v Krškem 50, šoli na barji 50, revnim učencem na „schulvereinski“ šoli 100, nemški mestni deški šoli 50, dekliški 100, nemškemu otroškemu vrteu 150, obrtnima šolama na prvi in drugi mestni šoli po 50, „Glasbeni Matici“ 400, filharmoničnemu društvu 600, otroškemu zavetišču 200, bolniško-podpornemu društvu 200, tukajšnjemu gasilnemu društvu 500, Elizabetišču 400, rekonvalescentom iz

dež. bolnice 200, za velikošolee v Gradei 100, delavski bolniški blagajnici 100, podpornemu društvu tiskarskemu 50, kat. društvu rokodelskih pomočnikov 200, hiralnici 200, deškemu zavetišču 200, deški sirotišnici 500, deklškemu sirotišču 200, Vincencijevi družbi 200, Vincencijevi družbi za dozidanje deškega sirotišča 4000, zdravniškemu društvu 300, gospejnemu društvu za vojake 300, delznemu podpornemu društvu za vojake 300, društvu belega križa 100, hranilnemu in posojilnemu društvu 100, strokovni šoli za lesni obrt v Kočevji 500, ribiškemu društvu 300, društvu gospej krščanske ljubezni 650, trgovskemu društvu 300, ljudski kuhinji 100, nemško-avstrijskemu planinskemu društvu 300, kranjsko-primorskemu gozdarskemu društvu 50, kranjskemu učit. društvu 100, tehniškemu društvu 50, delavskemu društvu 50, obrtni šoli v Kočevji za učila 50, šoli v Kranji 50, v Kamniku 50, v Radovljici 50, v Škofji Loki 50, v Trzinu 50, v Litiji 200, v Vipavi 200, v Spodnjem Logatcu za čipkarsko šolo 200, „Katol. društvu rokodelskih pomočnikov“ v Rudolfovem 250, nemškemu „Schulverein“ 5000, nemškim otroškim vrtcem v Kočevji, Trzinu in Zagorju po 50, nemškemu vseučiliškemu zakladu v Gradei 50, strokovni šoli za lesni obrt v Ljubljani 1200, tukajšnji čipkarski šoli 650, Lichtenthurnovemu sirotišču 80, podpornemu društvu pomočnih uradnikov 100, muzejskemu društvu 250, muzejskemu vodstvu 300 — vkupe 26.580 gld.

(Iz Ustja) se nam poroča: „Dne 9. t. m. ob 11. uri zvečer nas je nenadoma zvon zbudil iz spanja. Ljudje so prestrašeni drli skupaj, da bi zažigali razsajajoči ogenj. Spretni in požrtvovalni možje so rešili bližnja poslopja s senom; pokazali so srčnost in ljubezen do bližnjega. Bodi jim srčna hvala, kakor tudi dekletom, ki so pridno nosile vodo. Pogorelec je bil zavarovan za 1400 gld. Dotični gospod zastopnik je prišel cenit škodo. Mi nočemo škoditi zavodu, a zamolčati ne moremo, da nas je preostro ošteval in brez potrebe. Tudi mi vémo, kaj gré in kaj ne.“

(V Mariboru) te dni postavljajo v stolni cerkvi nov velik altar, katerega je oskrbel pokojni prevz. gospod knezo-škof. Prihodnjo nedeljo bode altar blagoslovljen.

(Nova pošta.) Pri sv. Martinu v Gor. Savinjski dolini odpró novo pošto in nabiralnico c. kr. poštne hranilnice.

(V Šmariji) pri Jelšah so si osnovali, kakor poroča „Slov. Gospodar“, podružnico c. kr. kmetijske družbe. „D. Wacht“ ji želi hiter konec, ker ni v rokah nemčurjev, mi pa veselo življenje.

(Nove orglje) za farno cerkev mengiško izvršil je te dni tukajšnji priznani mojster Fran Goršič, ter jih deloma tudi postavil v svoji delavnici. Mnogi, ki se zanimajo, so si orglje te dni ogledali. Vsak prizná, da je tehnika pri vsakem delu Goršičevem finejša in bolj dovršena. Nove orglje se odlikujejo z 19 pojóčimi spremeni in raznimi sklepi (Coppel). Barva posamnih spremenov je vrlo pogojena, osobito ima „Viola di Gamba“ v prvem manualu krasen, predirajoč glas, kakoršnega še nismo slišali iz tega spremena. Praktične vrednosti so podložniki, ki omogočijo popolnejšo dinamiko na orgljah. Iz pianissimo prestopiš z enim pritiskom éez piano, mezzoforte na fortissimo. Z veseljem priznamo, da bode mengiška fara dobila s temi orgljami lep kinč; čestitamo pa tudi mojstru, ki ob vsaki priliki pokaže, kako more v napredku tekrovati z vnanimi mojstri. Gosp. Fran Goršič je izvestno vsestransko zaupanja popolno vreden.

(Nezvestega občinskega tajnika) Gust. Buchto iz Donaufelda, ki je tej občini izneveril precejšnjo svoto, zasačilo je te dni ljubljansko redarstvo ter odposlalo c. kr. okr. glavarstvu v Korneuburgu.

(Potres.) V sredo zvečer okolu 9. ure 20 min. so čutili v Trstu, Ljubljani in tudi na Koroškem močan potres.

Telegrami.

Dunaj, 28. marca. Cesar je sprejel protektorat letošnje poljedelske in gozdarske razstave na Dunaji.

Krakov, 27. marca. Član gospodske zbornice, grof Artur Potocki, je včeraj umrl.

Berolin, 28. marca. „National-Zeitung“ poroča, da bodo ministri vnanih stvari v kratkem ustmeno obravnavali o izjavah gledé

na nadaljno mirovno politiko Nemčije, ki so došle vladam trodržavne zveze.

Pariz, 27. marca. V današnji seji ministrskega sveta je vnani minister Ribot poročal o berlinski konferenci. Ker bodo seje v soboto končane, vrnejo se francoski zastopniki v ponedeljek.

Zahvala.

Visoko častiti gospod Jožef Laznik, I. kapelan in veroučitelj na Vrhniki, je tukajšnji šolski knjižnici 12 lepih knjig — med temi 3 „Vrtee“ — nakloniti blagovolil.

Podpisani si šteje v prijetno dolžnost, blagemu dobrotniku na tem mestu v imenu učeče se mladine najtoplejšo zahvalo izreči.

Šola na Vrhniki,

19. marca 1890.

Šolski vodja.

Umrli so:

22. marca. Jakob Janša, jetniški paznik, 39 let, Hrenove ulice 11, jetika. — Matevž Zornik, postrešček, 48 let, Dunajska cesta 10, jetika.

23. marca. Ana Kosec, delavčeva hči, 10 mesecev, Kurja vas 16, božjast.

24. marca. Rudolf Potokar, delavčev sin, 1 leto, Karlovska cesta 15, eclampsie. — Ludvik Tegel, delavec, 40 let, Karlovska cesta 6, jetika.

Jeden ali dva dijaka

vsprejmeta se

na hrano.

Natančneje poizvé se v tobakarni na južnem kolodvoru (3—3) v Ljubljani.

25. marca. Antonija Bardorfer, kleparjeva hči, 15 mes., Opekarska cesta 31, božjast — Marija Magister, livarjeva žena, 25 let, Krakovski nasip 20, jetika. — Henrik Carugatti, korigent, 14 let, Poljanski nasip 50, jetika.

V bolnišnici:

21. marca. Jurij Gratina, gostač, 59 let, jetika.

22. marca. Feliks Karl, šrevljar, 64 let, inefficentia cordis.

23. marca. Anton Kapelnik, kajžar, 70 let, marasmus.

24. marca. Melhior Benčina, kajžar, 40 let, jetika.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
27.	7. u. zjut.	741.9	9.0	brezv.	oblačno	
	2. u. pop.	742.5	16.6	"	jasno	0.00
	9. u. zveč.	742.4	11.2	"	"	

Srednja temperatura 12.3° za 6.5° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

28. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	87	gld.	20	kr.
Srebrna " 5% " 100 " 16 % "	87	"	25	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	109	"	—	"
Papirna renta, davka prosta	102	"	25	"
Akcije avstr.-ogerske banke	932	"	—	"
Kreditne akcije	309	"	25	"
London	119	"	35	"
Srebro	—	"	—	"
Francoski napoleonid.	9	"	46	"
Cesarski cekini	5	"	63	"
Nemške marke	58	"	85	"

Sargove glicerinovne specijalitete.

Odkar sta izumila glicerinovne specijalitete F. A. Sarg in Karol Sarg, rabi jih Njeno Veličastvo cesarica in drugi udje cesarske naše rodovine kakor tudi mnoge tuje knežje rodbine. Te specijalitete priporočajo: prof. baron Liebig, prof. pl. Hebra, pl. Zeissl, cesarski svetnik pl. Scherzer itd. itd., dvorna zobozdravnika Thomas na Dunaji in Meister v Gothi itd.

Glicerino milo, pravo, neponarejeno v papirji 60 kr., v škatljici 65 kr., v deščicah po 3 koške vkupe 90 kr., v škatljici po 3 koške 60 kr.

Medeno glicerino milo v zavitku po 3 koške 60 "

Tekoče glicerino milo v steklenici 65 "

(Najboljše sredstvo za razkave roke in nečisto polt.)

Glicerino ustna krema v steklenici 50 "

Glikoblastol (sredstvo za lepe lase in odstranjenje lišajev itd.) v steklenici gld 1.20

Toaletno karbol-glicerino milo v zavitku po 3 koške 1.35

KALODONT, glicerino zobna krema po —.35

(Izvrstno sredstvo za lepe svitile zobe.)

F. A. Sargov sin & comp., c. in kr. zalagatelj na Dunaji.

Dobiva se v vseh lekarnah in parfumerijah. — V Ljubljani pri lekarnarjih Ludoviku Grečelju, Vilj. Mayerju, Gabr. Piccoliju, Iv. Svobodi, pl. Trnkóczyju, dalje pri C. Karingerju, Josipu Kordinu, Petru Lassniku, M. F. Suppanu in Antonu Krisperju. (20—3)

Zavod za vpeljavo vodovoda

P. n.

Povodom približujočega se časa, ko se bodo polagale cevi v razna poslopja, kopališke in zdravstvene zavode, usojam se p. n. gospode hišne posestnike ljubljanskega stolnega mesta uljudno opozarjati, da sem oskrbel oblastveno dovoljenje (koncesijo) za ustanovitev

zavoda

za

vpeljavo vodovoda v poslopja

ter sem v voditeljstvo tega posla pozval preskušenege spretnega strokovnjaka z Dunaja.

Velecenjenim svojim naročnikom jamčim za véstno in trpežno izvršitev dotičnih naročil, ter jim rade volje dajem vsakoršna pojasnila, istotako so tudi proračuni troškov vedno na razpolago.

Priporočujé se v prav obilna naročila, bilježim velespoštovanjem

Albin C. Ahčin,

imejitelj zavoda za vpeljavo vodovoda, trgovine z železnino in stavbene ključarnice

v Ljubljani, Gledališke ulice št. 8.

(6—2)

Zavod za vpeljavo vodovoda